

B. Productes i serveis de neteja i manteniment

1 Impactes ambientals i socials clau

Impacte	Solució
Contaminació de l'aire, formació d'ozó (boirum), bioacumulació o exposició de la cadena alimentària i possibles efectes nocius en organismes aquàtics arran de l'ús de productes de neteja	Evitar fer servir productes innecessaris Evitar fer servir certes substàncies o ingredients d'alguns productes de neteja
Impacte negatiu sobre la salut en el treball provocat per l'ús de determinats productes de neteja amb dissolvents classificats com a nocius per a la salut	Comprar o emprar productes que no continguin substàncies nocives

Altres possibles solucions per reduir l'impacte ambiental, a banda d'emprar menys, inclouen la revisió dels mètodes de neteja, la freqüència i la dosificació, l'optimització i la reducció del ventall de productes, la participació i la formació del personal de neteja. La gran quantitat d'envasos de productes de neteja també genera un problema de residus. Per tant, caldria considerar la possibilitat de comprar contenidors més grans, reomplir les ampolles indicant clarament el producte que contenen o comprar productes de neteja concentrats.

2 Criteris Procura+ de compra sostenible: neteja

Contracte de subministrament de productes de neteja

Els criteris de Procura+ per al contracte de subministrament de productes de neteja se centren en dos aspectes:

- **Exclusió de determinades substàncies o ingredients:** pel que fa als productes de neteja, es proposa excloure els productes i les substàncies més nocius per al medi ambient local i per a la salut quan hi ha alternatives viables. Les classificacions es troben a la Directiva 1999/45/CE i a la Directiva del Consell 67/548/CEE. Podeu trobar més informació sobre les substàncies excloses a l'apartat 5.
- **Dosificadors i instruccions d'ús:** molt sovint es fa servir una quantitat excessiva de productes de neteja per desconeixement de la dosi adequada que cal utilitzar o perquè no hi ha aparells per mesurar-la. Es podria millorar molt la situació incloent-hi dosificadors i instruccions.

- Els críteris s'apliquen als productes per a la neteja general i el manteniment d'edificis: netejadors multiusos i neutres; productes per a superfícies de plàstic o metàl·liques; netejadors per a inodors i sanitaris; netejadors per a lavabos; detergents per rentar plats (amb rentavaixelles i a mà); detergents per a la roba; suavitzants; netejadors per a vidres i amb alcohol; netejadors per a moqueta i productes per al tractament de paviments.

Contracte de subministrament de productes de neteja (neteja no externalitzada)

Objecte del contracte: *contracte de subministrament de productes de neteja respectuosos amb el medi ambient.*

Prescripcions tècniques: *tots els productes han d'anar acompanyats d'instruccions clares sobre la dosi i els dosificadors i han de complir els críteris següents:*

- **No** han d'estar classificats com a irritants (amb R42 i/o R43) ni com a perillosos per al medi ambient (N) segons la Directiva sobre preparats perillosos (1999/45/CE).
- **No** han de contenir compostos orgànics volàtils en concentracions superiors al 10% del pes del producte (o 20% en el cas dels productes per netejar i mantenir el paviment). Els dissolvents següents estan permesos fins a un 30%: etanol, isopropanol, n-propanol i acetona.
- **No** han de contenir conservants amb potencial bioacumulatiu $P(ow) > 3$ o $exp. BCF > 100$.
- **No** han de contenir agents tensioactius que no siguin fàcilment biodegradables (OCDE 301A-F). Els agents tensioactius han de complir amb el que estipula el Reglament sobre detergents 648/2004/CE sense aplicar els articles 5 i 6 (excepció).
- **No** han de contenir els ingredients següents:
  - Els que estan classificats com a cancerígens, mutàgens o tòxics per a la reproducció (R45, 46, 49, 60, 61), o molt tòxics o tòxics per als organismes aquàtics i que poden causar efectes adversos de llarg termini en el medi aquàtic (R50/53, 51/53) segons la Directiva sobre substàncies perilloses (67/548/CEE) en quantitats que superin el 0,01% del pes del producte final. Aquest criteri també inclou tots els ingredients de qualsevol preparació utilitzats en la formulació que superin el 0,01% del pes del producte final.
  - Àcid etilendiaminotetracètic (EDTA).
  - Alquilfenoletoxilats (APEO).
  - Blanquejant a base de clor (compostos actius de clor).
  - Nitroalmesc i compostos policíclics d'almesc.
- Les barreges de perfum s'han de fer seguint les normes de l'IFRA.
- Tints: els colorants han d'estar inclosos a la Directiva sobre cosmètica 2003/15/CE o s'ha de permetre el seu ús com a colorant alimentari.

Verificació: *l'empresa proveïdora ha de proporcionar proves que demostrin clarament el compliment dels críteris. Es considera que els productes certificats amb l'ecoetiqueta europea o el Cigne Nòrdic compleixen aquests críteris.*

Notes per a la implantació:

- **Agents tensioactius:** els críteris relatius a la biodegradabilitat dels agents tensioactius són els que es proposen a la Directiva 648/2004/CE sobre detergents. Continuen formant part dels críteris, perquè fins i tot quan la regulació es transposi, les empreses fabricants podran sol·licitar una derogació (exempció) sobretot per aplicacions especials.
- **Lots:** com que els contractes dels productes de neteja normalment comprenen una àmplia varietat de tipus de productes, com ja s'ha esmentat anteriorment, pot ser convenient dividir la licitació en lots. Això vol dir que el proveïdor pot escollir si vol presentar productes en determinades categories i en altres no. Així, l'ens convocant del concurs pot triar el millor producte de cada categoria (o lot), encara que cada lot correspongui a una empresa diferent.

Contractació de serveis de neteja d'edificis públics

Els criteris de Procura+ sobre contractació de serveis de neteja se centren en els aspectes següents:

- **Exclusió de determinades substàncies o ingredients:** pel que fa als productes de neteja, se suggereix excloure els productes i ingredients més nocius per al medi ambient i la salut quan s'ha trobat una alternativa viable. Les classificacions que s'esmenten són les de la Directiva 1999/45/CE i la Directiva del Consell 67/548/CEE. Podeu trobar més informació sobre les substàncies excloses al CD-ROM adjunt.
- **Pràctiques de neteja responsables:** el personal de neteja està permanentment en contacte amb substàncies amb components químics que poden ser irritants, corrosius, etc. Per tant, a fi de garantir la seguretat, cal que el personal tingui la formació necessària i apliqui uns procediments de neteja clars.

Contractació de serveis de neteja d'edificis públics

Objecte del contracte: contractació d'un servei de neteja d'edificis públics respectuós amb el medi ambient.

Prescripcions tècniques: l'empresa de neteja ha de fer servir uns productes que compleixin els criteris següents: (inserir els criteris que figuren a l'apartat contracte de subministrament de productes de neteja).

Verificació: l'adjudicatari ha de proporcionar una llista amb els productes que pensa utilitzar i ha de presentar la informació que certifica que aquests productes compleixen les prescripcions tècniques. A finals d'any, cal presentar un informe en el qual s'indiqui el nom i la quantitat de productes de neteja utilitzats. Si s'ha fet servir algun producte que no figurava en la informació inicial de la licitació, caldrà presentar tota la documentació que acrediti que aquest producte compleix les prescripcions tècniques.

Solvència tècnica:

El licitador ha de:

- Tenir un sistema de gestió ambiental (SGA) per a serveis de neteja (com ara EMAS o ISO 14001) o equivalent. O bé:
- Comprometre's a dissenyar i aplicar unes normes laborals sobre protecció ambiental i sobre seguretat i higiene a l'hora de realitzar el servei. Haurà de presentar aquestes normes a l'òrgan de contractació durant les primeres setmanes del contracte i les haurà de penjar als edificis, perquè tot el personal de neteja hi tingui accés. Aquestes normes laborals haurien d'incloure la identificació i la correcta manipulació dels productes perillosos, procediments adequats per a l'emmagatzematge de materials perillosos, instruccions precises sobre la dosificació, classificació de residus i protecció de la pell.

Condicions d'execució del contracte:

a) Personal i organització

- El personal de neteja ha de rebre la formació adient per a les tasques que duu a terme. Totes les mesures de formació que es prenguin (formació inicial i continuada) s'hauran de registrar i presentar a l'òrgan de contractació.
- Cal nomenar una persona responsable que organitzi i supervisi la neteja. Haurà d'estar en contacte amb l'òrgan de contractació i localitzable durant les hores de feina. Ha de tenir la formació necessària en els àmbits de la salut i la seguretat al lloc de treball, així com en l'aplicació de les tècniques i aspectes ambientals.

b) Subministraments, materials i equipament que ha de proporcionar l'adjudicatari

- A petició de l'òrgan de contractació, s'ha de dur un registre de tots els productes de neteja que s'utilitzin en les diferents instal·lacions. El primer informe es presentarà sis mesos després de l'inici del contracte i, posteriorment, es realitzarà un informe anual que rebrà l'òrgan de contractació segons el que s'hagi estipulat amb anterioritat.

Notes per a la implantació:

- **Solvència tècnica (SGA):** la solvència tècnica per dur a terme un servei de neteja respectuós amb el medi ambient s'ha de demostrar presentant un sistema de gestió ambiental (SGA) certificat, sempre que l'SGA es refereixi a la prestació del servei i no a una altra àrea sense relació amb l'objecte del contracte.
- **Condicions d'execució del contracte (plec de clàusules administratives particulars):** aquestes clàusules han de quedar molt clares en el plec per a les empreses licitadores.
- **Condicions d'execució del contracte (penalitzacions específiques):** per garantir-ne l'eficàcia, cal que s'estableixin sancions per incompliment en el contracte, com ara no abonar el servei fins que no es compleixin les prescripcions establertes.

3 Per anar més enllà

- **Racionalització de la varietat de productes, sobretot considerant si cal utilitzar:** ambientadors per a inodors, additius per a cisternes, ambientadors, productes químics per desembussar, suavitzants, revestiments del terra a base de polímers insolubles amb aigua, productes de neteja amb desinfectants, aerosols i propel·lents, decapants, productes de neteja amb alta aciditat, desinfectants.
- **Ús de "tècniques de neteja ecològiques",** com ara les polidores rotatives, els sistemes d'escombrada, el mètode de neteja amb tassa i els carrets de neteja.
- Si el servei de neteja el duu a terme personal intern, considereu la possibilitat de donar una **formació inicial completa** al personal nou i formació periòdica al personal permanent. Aquesta formació ha de cobrir un seguit de temes importants, sobretot els que fan referència a les dosis i als dosificadors, a les noves tècniques i als productes de neteja, així com a la conscienciació sobre els riscos per a la salut i als consells d'ús.
- **Estàndards més estrictes (1):** si voleu aplicar estàndards ambientals més estrictes que els que es presenten en aquest document, podeu restringir l'ús de productes classificats com a nocius (Xn), corrosius (C): R34, R35, i irritants (Xi, amb R41).
També podeu excloure els productes que continguin ingredients classificats com a R39 (perill d'efectes irreversibles greus) o R48 (perill de danys greus per a la salut en cas d'exposició prolongada), tot i que és poc probable que formin part dels productes ofertats.
Cal tenir present que actualment només els productes amb l'etiqueta Cigne Nòrdic compleixen aquests criteris. Com que l'ecoetiqueta europea no és una prova suficient que es compleixin aquests criteris, cal demanar altres proves als proveïdors.
- **Estàndards més estrictes (2):** a més, en aquells països on una part important dels residus es tractin en condicions anaeròbiques, seria convenient incloure un altre criteri: «els productes no han de contenir agents tensioactius que no siguin biodegradables en condicions anaeròbiques, de conformitat amb l'OCDE 11734». Aquest és un requisit tant de l'ecoetiqueta europea com del Cigne Nòrdic i, per tant, totes dues es poden utilitzar per demostrar el compliment del criteri.
- **Càrrega ambiental total:** per ajustar-se als criteris de l'ecoetiqueta europea els productes també han de complir uns estàndards pel que fa a la toxicitat general per al medi aquàtic, que s'indiquen mitjançant el volum de dilució crítica (CDVTOX). Es tracta d'un sistema molt eficaç per garantir que s'està comprant el millor producte possible, però per aplicar-lo l'òrgan de contractació haurà de realitzar una gran quantitat de càlculs o disposar d'un sistema alternatiu per mesurar els productes ofertats, ja que aquestes dades no s'inclouen a la informació estàndard del producte. Per obtenir més informació, vegeu els criteris de l'ecoetiqueta europea que trobareu a l'apartat de documents de consulta.
- Considereu quina és la **frequència de neteja** més adient.

